

Examenprofiel mbo

Zakelijke dienstverlening

Orde & Veiligheid

ICT

<p>Sector: ESB&I Gevalideerd door: de paritaire commissie ECABO Vaststellingsdatum: 7 oktober 2014 Examenprofielnummer: EXPRO.16</p>
--

Inleiding

Doel en functie van het examenprofiel

In een examenprofiel maken onderwijs en bedrijfsleven met elkaar afspraken over de inrichting van examinering. Afspraken over wat de belangrijkste kenmerken zijn van het beroep en hoe die duidelijk getoond worden. Afspraken over de wijze waarop onderwijs en bedrijfsleven betrokken zijn bij de examinering. Het examenprofiel geeft daarmee vertrouwen in de diploma's, en borgt de wederzijdse betrokkenheid. Het streven is dat effectieve en haalbare afspraken leiden tot een grotere mate van toezicht op afstand.

Het examenprofiel biedt ondersteuning bij de vertaling van het kwalificatiedossier naar de inrichting van de examinering. Aan de hand van dit document zijn onderwijs en bedrijfsleven bij elkaar gekomen en hebben zij gezamenlijk nagedacht over ieders rollen en verantwoordelijkheden. Door nauw samen te werken, ontstaat wederzijds begrip over de keuzes die worden gemaakt.

Examenprofielen zijn mede tot stand gekomen om meer standaardisering in de examens te bereiken, zonder dat centrale examinering nodig is. Centrale examens passen niet goed bij de praktijkgerichte insteek van examens in het beroepsonderwijs, afspraken over de inhoud en inrichting van examens wel. Dan kunnen scholen zeggen dat iemand het diploma waard is en kunnen bedrijven erop vertrouwen dat beginnende beroepsbeoefenaren aantoonbaar beschikken over de benodigde kennis, vaardigheden en gedrag.

Inhoud van het examenprofiel

Sectorale onderwijs- en werkveldpartners bespreken eerst met elkaar wat ze gezamenlijk willen bereiken ten aanzien van de wijze van examineren voor de sector als geheel. Dit leidt tot een visie op examinering in de sector, dat het startpunt is voor afspraken over de betrokkenheid van het bedrijfsleven en inhoudelijke examenafspraken. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in deel 1 van het examenprofiel. Het doel hiervan is om de structuur van de examenprofielen in de sector toe te lichten en te verantwoorden.

Als de sectorale onderwijs- en werkveldpartners het aantal examenprofielen voor de sector en de bijbehorende kwalificatiedossiers hebben gedefinieerd, maken paritair ingerichte commissies per sector afspraken over de betrokkenheid van het bedrijfsleven. Zij beschrijven waar (leer)bedrijven medeverantwoordelijk zijn voor examinering of juist een adviserende rol hebben. Ook geven zij aan hoe die betrokkenheid landelijk/sectoraal of regionaal wordt ingevuld. Deze afspraken worden vastgelegd in deel 2.

Deel 3 bevat concrete afspraken over de examinering van de kwalificatie(dossiers) waar het examenprofiel betrekking op heeft. Dit deel is per kwalificatie of kwalificatiedossier uitgewerkt. Per kwalificatie geven onderwijs en bedrijfsleven aan wat de essentie van het beroep is. De afspraken gaan over wat aangetoond moet worden en hoe dat getoetst kan, of moet, worden.

Deel 1 Verantwoording

1.1 Algemene informatie

Dit sectorale examenprofiel is tot stand gekomen onder regie van de Paritaire Commissie ECABO en is opgesteld in de samenwerkingsdriehoek ECABO - Btg ESB&I - Stichting Praktijkleren en met betrokkenheid van de leden van de verschillende sectorale examenadviescommissies waarin onderwijs en bedrijfsleven zijn vertegenwoordigd.

1.2 Overzicht examenprofielen

Dit examenprofiel is ontwikkeld ten behoeve van de volgende kwalificatiedossiers en crebonummers:

Examenprofiel	Kwalificatiedossier(s)	Crebonummer
Zakelijke dienstverlening, Orde & Veiligheid, ICT	Financieel administratieve beroepen	23065
	Juridisch-administratieve beroepen	23066
	Bibliotheken	23063
	Commercie	23064
	Marketing, communicatie en evenementen	23067
	Financiële dienstverlening	23190
	Secretariële beroepen	23069
	Ondersteunende administratieve beroepen	23068
	Particuliere beveiliging	23161
	Publieke veiligheid	23162
	Veiligheid en Vakmanschap	23164
	ICT- en mediabeheer	23089
	Applicatieontwikkeling	23088
	ICT-support	23090

NB!

Het dossier *Commercie* is een dossier ontwikkeld onder gezamenlijk penvoerderschap van de paritaire commissies van de kenniscentra ECABO en KC Handel en behoort tot de sectoren ESB&I en Handel.

Het dossier *Applicatieontwikkeling* is een dossier ontwikkeld in gezamenlijkheid met GOC, onder penvoerderschap van ECABO. Voor deze dossiers geldt dat dit examenprofiel alleen betrekking heeft op de profielen/ kwalificaties van de sector ESB&I.

1.3 Visie op examinering in de sector

Tijdens de examinering stelt een onderwijsinstelling vast of een kandidaat voldoet aan de eisen die aan een beginnend beroepsbeoefenaar worden gesteld. Het kwalificatiedossier beschrijft deze kwalificatie-eisen in termen van kerntaken en werkprocessen en zet daarmee een inhoudelijke standaard. De examenvormen en –inhouden moeten zijn afgestemd op deze inhoudelijke standaard. De wijze waarop de kandidaat zich de beheersing van de kerntaken en werkprocessen heeft eigen gemaakt, speelt hierbij een ondergeschikte rol. Met andere woorden, de examinering is leerwegonafhankelijk. Een diploma in deze visie is niet zozeer een bewijs van gevolgd onderwijs maar een paspoort naar een beroep omdat wordt voldaan aan de beroepseisen.

Voor de sector ESB&I levert Stichting Praktijkleren actuele exameninstrumenten die het beroepsgerichte deel van het kwalificatiedossier volledig dekken. Door de mix van praktijkexamens, kennis- en vaardigheidsexamens worden vakkennis, vaardigheden en houding passend en in de juiste balans geëxamineerd.

Bedrijfsleven en onderwijs worden betrokken bij:

- het opstellen van sleuteldocumenten (examenoverzichten en toetsmatrijzen);
- de validering van deze sleuteldocumenten in sectorale examenadviescommissies waarin onderwijs en bedrijfsleven zitting hebben;
- het in samenwerking met het onderwijs ontwikkelen van exameninstrumenten op basis van deze sleuteldocumenten door Stichting Praktijkleren;
- het steeksproefsgewijs voorleggen van exameninstrumenten aan de sectorale examenadviescommissies.

Alle 43 ROC's kunnen de exameninstrumenten afnemen en daarmee is kwaliteit en uniformiteit ook in de regio te borgen. ROC's dienen in de eigen regio hiertoe ook nadere afspraken te maken met het regionale bedrijfsleven.

De sector kiest voor één examenprofiel omdat het daarna aan het onderwijs is om op regionaal niveau de afspraken met het bedrijfsleven te maken. De sector kent een grote diversiteit in bedrijven; een generiek examenprofiel biedt ruimte voor regionale/individuele inkleuring en vergroot de uitvoerbaarheid.

Deel 2 Betrokkenheid bedrijfsleven

Op grond van de wet zijn onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs eindverantwoordelijk voor de examinering. Wel geven zij samen met het bedrijfsleven vorm aan examinering. Onderwijs en bedrijfsleven hebben een eigen rol in het examineringsproces. De onderstaande tabel en toelichting daarbij biedt handvatten voor zowel onderwijs als bedrijfsleven hoe de gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm kan krijgen.

Het georganiseerde bedrijfsleven is landelijk en sectoraal op de volgende manieren bij de processen van examinering betrokken:

Betrokkenheid bedrijfsleven:	Landelijk/sectoraal		Regionaal	
	Medeverantwoordelijk	Adviserend	Medeverantwoordelijk	Adviserend
Processen examinering:				
Kaders stellen		x		x
Construeren examens		x		x
Vaststellen examens		x		x
Uitvoeren examens			x	
Beoordelen examens			x	
Vaststellen resultaat			x	
Diplomeren				
Evalueren	x		x	

Toelichting:

Kaders stellen

De kaders en uitgangspunten van de examinering worden besproken met het bedrijfsleven. Ook worden afspraken gemaakt over kwaliteitsontwikkeling en professionalisering:

- De onderwijsinstelling bespreekt met het bedrijfsleven hoe de deskundigheid van betrokkenen bij de examinering is geborgd.
- Procedures en beschrijvingen van taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen bij de examinering zijn eenduidig vastgelegd en tijdig gecommuniceerd door de onderwijsinstelling met alle betrokkenen.
- De onderwijsinstelling bespreekt met het bedrijfsleven hoe de cyclische kwaliteitsontwikkeling, onderzoek, evaluatie en verbetering van examinering is geborgd.
- De onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor het inrichten van een handboek examinering, dat is afgestemd op de landelijke Procesarchitectuur Examinering (MBO Raad, 2013).

Construeren en vaststellen van examens

Het bedrijfsleven kan een adviserende rol hebben bij de constructie en/of validering van het examenoverzicht en de examenmatrijzen.

Uitvoeren en beoordelen van examens

Een deel van de examinering van het beroepsmatig handelen vindt plaats in de beroepspraktijk, waarbij de beoordeling in samenspraak met het bedrijfsleven wordt uitgevoerd. Het bedrijfsleven draagt zodoende medeverantwoordelijkheid voor facilitering en uitvoering van de beoordeling van de deelnemers in het beroepsonderwijs.

Vaststellen van de resultaten en diplomeren

De onderwijsinstelling is eindverantwoordelijk voor het vaststellen van de resultaten en de diplomering. Het (regionale) bedrijfsleven wordt over de werkwijze geïnformeerd.

Evalueren

De onderwijsinstelling evalueert periodiek de inhoud en de wijze van examinering met het (regionale) bedrijfsleven. Uitkomsten van evaluaties en eventuele verbetermaatregelen worden teruggekoppeld met het betrokken (regionale) bedrijfsleven.

Deel 3 Examenafspraken sector ESB&I

In de sector ESB&I zijn de volgende afspraken gemaakt over de inhoud en de essentie van het beroep en de dekking van de examinering en de afnamecondities waaronder de examinering plaatsvindt op landelijk / sectoraal en regionaal niveau.

Uitgangspunt

In het kwalificatiedossier staan de kwalificatie-eisen voor de beginnende beroepsbeoefenaar. Deze zijn geformuleerd in termen van kerntaken en werkprocessen en geven daarmee de essentie van het beroep weer. De werkprocessen worden per kerntaak bij voorkeur in samenhang geëxamineerd. De samenhang is representatief voor de beroepsuitoefening en zodanig dat de beoordelaar in voldoende mate integratief gedrag kan beoordelen conform de eisen die gesteld mogen worden aan een beginnend beroepsbeoefenaar.

Binnen de sectorale examenadviescommissies worden specifieke afspraken gemaakt over o.a. de examenmix.

Het beroepsgerichte examen kan dan in de volgende settings worden afgenomen:

- In de beroepspraktijk tijdens de BPV (beroepspraktijkvorming)
- In een gesimuleerde/geprepareerde examenomgeving uit de beroepspraktijk
- In een gesimuleerde examenomgeving in de school

De voor de beroepsuitoefening cruciale vakkennis en vaardigheden worden alleen separaat geëxamineerd als ze niet op het juiste niveau geïntegreerd, tijdens de uitvoering van de werkprocessen, kunnen worden beoordeeld.

Aanbevolen wordt gebruik te maken van het examenaanbod van Stichting Praktijkleren. In hun examenoverzichten wordt de dekking van het beroepsgerichte deel van het kwalificatiedossier aangegeven. Per kwalificatiedossier wordt hierin concreet gemaakt welke exameninstrumenten kunnen worden ingezet voor de examinering van de werkprocessen enerzijds en de examinering van de cruciale vakkennis en vaardigheden anderzijds. Voor de examinering van de werkprocessen kunnen de onderwijsinstellingen kiezen uit de proeven van bekwaamheid (buitenschools in de beroepspraktijk) en de examenprojecten (binnenschools in een gesimuleerde omgeving). Voor de examinering van cruciale vakkennis en vaardigheden die niet op het juiste niveau in de proeven of examenprojecten kunnen worden beoordeeld, kunnen de onderwijsinstellingen de tentamens van Stichting Praktijkleren inzetten. De beoordelingscriteria zijn (een op een) afgeleid van het gedrag en het resultaat behorend bij het betreffende werkproces uit het kwalificatiedossier. De duur van een examenonderdeel is afhankelijk van het aantal werkprocessen dat wordt geëxamineerd.

Gezamenlijk gebruik van de examenoverzichten zal de herkenbaarheid van de examinering in de branche bevorderen.

NB! Voor de kwalificatiedossiers *Bibliotheken*, *Particuliere beveiliging* en *Publieke veiligheid* heeft Stichting Praktijkleren geen examenaanbod. Uitgangspunten van dit examenprofiel gelden onverminderd ook voor deze kwalificatiedossiers m.u.v. het advies de producten van Stichting Praktijkleren te gebruiken.